

25/16

26/6

10

JAPANS "SJÄL":

KORSET OCH SVÄRDET

General Swedlund

har, av referaten att döma, i sitt omskrivna tal för några veckor sedan begagnat en del klunsiga uttryck; han har försökt att vara lustig, men har i stället — ett vänligt felsteg — blivit en smula larvig. Det är emellertid inte för dessa stillösheter som han nu blivit ursinnigt angripen i den ryska arméns tidning Röda Stjärnan. Vad som förargat ryssarna är att hr Swedlund betonat sin misstro inför den ryska avspänningspropagandan och den osäkerhet som följer med själva diktaturregimen i Ryssland. På den punkten har han endast uttryckt meningar som är helt förhärskande i Sverige; klarast framgår detta av enigheten om att vi skall upprätthålla ett starkt försvar, ty att detta försvar är motiverat av fruktan för Ryssland vet alla, även om en del politiker och pressmän, som vill spela diplomater, förnekar eller fördöjer det.

För ett par år sedan be-tecknade den ryska regimen genom sin press den svenska regeringen och alla demokratiska svenskar som krigshetsare och amerikanska agenter. Nu är tonen en annan. Man söker söndra genom att hetsa blott mot personer, partier och tidningar som står kylliga mot de nya agitationsmetoderna — ungefär som när nazismen efter München hetsade mot de engelsmän som inte var entusiastiska över Chamberlains defaitistiska politik. Ryssarna finner härvid ett visst stöd hos svenska politiker och tidningar som av lättrogenhet, optimism eller något slags taktisk listighet slukar eller låtsas sig sluka avspänningspropagandan. Likväl bör vi väl kunna räkna med att detta medlöperi inte drives så långt att man i Sverige ställer sig solidarisk med den ryska militärtidningens gemena angrepp mot en svensk officer som vågar säga vad nästan alla tänker.

DE KRISTNA samfundet i Japan, katolska likväl som protestantiska, hävdade fram till 1930-talet enstämigt att shinto (statsshinto) var en religion och att dess lära var oförenlig med kristendomen. En mängd auktoritativa uttalanden med kritik av de statliga tendenserna att främja shinto i uppfostran och på andra sätt är klara uttryck för denna ståndpunkt. Annu år 1920 antog "nationella kristliga rådet", som representerade 55 kristliga organisationer av protestantisk beskänelse, en resolution som förklarade att statens understöd åt shintokulten innebar ett ingrepp i det religiösa livet som knappast kunde anses stämma överens med författningens bestämmelser om religionsfrihet. Den katolske biskopen i Nagasaki publicerade ungefär samtidigt ett budskap av liknande innehåll. I den kristna förkunnelsen betonades i allmänhet starkt att kristendomens moraliska principer stod i bestämd motsättning till shintolärens ovillkorliga krav på lydnad mot överheten.

Under shintonationalismens och den japanska statens segertåg på 30-talet och i början av 40-talet blev de kristnas hållning en helt annan. Delvis berodde väl detta på att massan av kristna japaner påverkades av den nationella extremismen och att samfundens ledning ansåg sig böra ta hänsyn härtill. Den väsentliga orsaken var emellertid utan tvivel undfallenhet för den härskande regimen, viljan att anpassa sig i stället för att bjuda motstånd. "Konformitet ansågs vara den högre visdomen", skriver den kristne historieskrivaren Holtom. "Evangeli- et framställdes som den trogne mungou, som dödade den kommunistiska ormen; det var den hängivne vakhunden som höll radikalismens rövare borta, den skyddsängel som bevakade nationalandans citadell mot självsvåldets demoner."

Nyorienteringen, för varje år intill det japanska sammanbrottet alltmera markerad, framträdde på skilda sätt. Man övergav den tidigare uppfattningen att shinto var en "äkta" religion; i stället påstods att kejsardyrkan och andra kulthandlingar måste fattas symboliskt och därför var förenliga med den kristna läran. I maj 1936 kom order från Rom att de japanska katolikerna borde betrakta ceremonierna vid shintotemplen som "endast ett uttryck för patriotism, ett uttryck för personlig vördnad mot den kei-

Katolsk präst med en skara pilgrimer vid en bombad kyrka i Nagasaki.